

Kapitał, czyli jak inwestować oszczędności na rynku giełdowym

Materiał składa się z sekcji: „Czym jest inwestowanie?", „Rynek kapitałowy i giełdowy – czyli to, co inwestor zna od podstaw", „Giełda papierów wartościowych", „Giełda współcześnie", „Jak zostać inwestorem", „Wybór inwestora: w co i jak inwestować?", „Rynek kapitałowy w Polsce", „Podsumowanie".

Materiał zawiera:

- 9 ilustracji (fotografii, obrazów, rysunków), 4 filmy, 8 ćwiczeń, w tym 2 interaktywne;

- ćwiczenie, które polega na ułożeniu listy pytań na temat umiejętności zarządzania finansami;

- ćwiczenie, które polega na zaproponowaniu hasła reklamującego konieczność edukacji finansowej wśród młodych ludzi;

- zdjęcie, na którym przedstawiono monety;

- odwołanie do wcześniejszej wiedzy ucznia związanej z instytucjami finansowymi, inflacją, przedsiębiorstwami, popytem i podażą oraz cele sformułowane w języku ucznia związane z inwestowaniem, papierami wartościowymi, rynkiem finansowym, kapitałowym i giełdowym;

- wyjaśnienie na czym polega inwestowanie;

- tabelę, w której porównano oszczędzanie z inwestowaniem;

- opis rodzajów inwestycji (inwestycje długoterminowe, inwestycje krótkoterminowe, inwestycje rzeczowe, inwestycje finansowe, inwestycje w kapitał ludzki);

- zdjęcie, na którym przedstawiono szkolenie pracowników;

- film, który przedstawia początki giełdy;

- opis rynku kapitałowego;

- film, który przedstawia rynek kapitałowy;

- opis celów inwestycji;

- infografika, która przedstawia rynek finansowy;

- opis popytu i podaży;

- film, który przedstawia giełdę papierów wartościowych;

- tekst źródłowy na temat giełdy;

- opis giełdy;

- zdjęcie, na którym przedstawiono budynek Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie;

- definicje związane z giełdą (kurs giełdowy, kurs na giełdzie, indeks giełdowy);

- zdjęcie, na którym przedstawiono byka i niedźwiedzia – symbole giełdy;

- opis na czym polega hossa i bessa;

- film, który przedstawia jak zostać inwestorem giełdowym;

- schemat, który przedstawia przebieg transakcji giełdowej;

- definicję maklera;

- tekst źródłowy o maklerze,

- opis akcji, dywidendy i obligacji;

- wykres, na którym przedstawiono zależność miedzy ryzykiem inwestowania w określone obligacje a zyskiem;

- opis rynku kapitałowego w Polsce;

- schemat, na którym przedstawiono elementy rynku kapitałowego w Polsce;

- opis historii giełdy papierów wartościowych w Polsce;

- opis Krajowego Depozyty Papierów Wartościowych;

- opis Komisji Nadzoru Finansowego;

- podsumowanie materiału na temat inwestowania wraz z zalecaną literaturą, przydatnymi linkami i sześcioma ćwiczeniami dotyczącymi inwestowania, w tym dwoma interaktywnymi.

Bibliografia:

- Źródło: D. Kahneman, A. Tversky, *Prospect theory: An analysis of decisions under risk.*, 1979.
- Źródło: dostępny w internecie: http://prywatyzacja.polska.edu.pl/files/historia-gield.pdf [dostęp 15.06.2021].
- Źródło: dostępny w internecie: https://www.parkiet.com/Analizy-i-Prognozy/301209984-Prawdziwa-twarz-maklera.html [dostęp 24.06.2021].

Kapitał, czyli jak inwestować oszczędności na rynku giełdowym

Monety
Źródło: pixabay.com, domena publiczna.

Polecenie 1

Czy potraficie racjonalnie zarządzać swoimi finansami?
Wykonajcie zadanie, pracując w parach.
Ułóżcie i zapiszcie listę pytań, które pomogą wam rozstrzygnąć kwestię.

Polecenie 2

Zastanówcie się i zapiszcie, do jakich problemów w życiu codziennym prowadzi brak wiedzy finansowej. Zaproponujcie hasło reklamujące konieczność edukacji finansowej wśród młodych ludzi.

Oszczędności

Źródło: pixabay.com, domena publiczna.

Co potrafię?

- wskazać na różnice między instytucjami finansowymi i niefinansowymi;
- zdefiniować pojęcie inflacji;
- odpowiedzieć, jakie znaczenie ma popyt i podaż;
- wyjaśnić, na jakich zasadach funkcjonuje współczesne przedsiębiorstwo;
- scharakteryzować główne formy spółek.

Nauczysz się

- wskazywać, na czym polega inwestowanie;
- omawiać struktury rynków finansowego i kapitałowego;
- co cechuje rynek giełdowy;

- wymieniać i charakteryzować typy papierów wartościowych.

Czym jest inwestowanie?

Historia oszczędzania jest tak długa jak historia ludzkości. Już dawno ludzie wiedzieli, że nie mogą zjeść na raz całej żywności, ale muszą jej część odłożyć na później.
To była forma oszczędzania. Gdy pojawił się pieniądz, ludzie zaczęli gromadzić oszczędności w postaci finansowej: na nieprzewidziane wydatki, w celu zgromadzenia wkładu własnego na mieszkanie, zabezpieczenie startu w dorosłe życie swoich dzieci czy własnego życia na emeryturze.

Jak oszczędzać? Zwykłe comiesięczne odkładanie pieniędzy do przysłowiowej „skarpety" nie jest najlepszym rozwiązaniem. Z powodu procesu inflacji realna wartość takich oszczędności systematycznie maleje – tym szybciej, im wyższa jest stopa inflacji.

Na przykład za kwotę 1000 zł po roku, w którym inflacja wyniosła 5%, będziemy mogli kupić w przybliżeniu tylko tyle towarów, ile za 952 zł rok wcześniej. Nominalnie jest to 1000 zł, ale realnie wartość pieniądza jest niższa.

Jeżeli zatem chcemy, aby zaoszczędzona przez nas kwota zachowała swoją siłę nabywczą, powinniśmy ją ulokować w taki sposób, aby przynosiła zysk. Powinniśmy ją zatem **zainwestować**. Należy podkreślić, że aby inwestować, trzeba najpierw zaoszczędzić. Oszczędności to środki, które nie zostały przeznaczone na konsumpcję.

Inwestowanie to proces występujący w gospodarce, polegający na odkładaniu przez podmioty gospodarcze (inwestorów) części środków finansowych i zamianę ich na inwestycje. Wyrzeczenie się bieżącej korzyści, aby uzyskać dodatkowe zyski w przyszłości, może obejmować wiele działań.

Oszczędzanie a inwestowanie

Hasło	Oszczędzanie	Inwestowanie
Definicja	Bezpieczne przechowywanie rezerw	Pomnażanie posiadanego kapitału
Główny cel	Nie stracić, uchronić środki przed inflacją	Maksymalizować zysk, ale ze świadomością możliwości wystąpienia straty

Jak to zrobić?	Ważna jest systematyczność. Oszczędzanie ma szczególne znaczenie, gdy posiadamy niewielkie nadwyżki finansowe	Inwestujemy zawsze tylko część swoich rezerw. Ważna jest dywersyfikacja – rozdzielamy pieniądze na różne cele inwestycyjne

Ze względu na czas realizacji wyróżnia się:

1. inwestycje długoterminowe (ponad 1 rok);
2. inwestycje krótkoterminowe (do 1 roku).

Ze względu na przedmiot inwestycji:

1. **Inwestycje rzeczowe** – w tym wypadku przedmiot inwestycji ma charakter materialny; w tego typu inwestycjach inwestor przede wszystkim oczekuje, że wartość przedmiotu inwestycji wzrośnie w okresie inwestowania (czasem również oczekuje okresowych dochodów z inwestycji). Istnieje wiele możliwych inwestycji rzeczowych. Są nimi na przykład: inwestycje w złoto, dzieła sztuki, nieruchomości. Przedmioty inwestycji rzeczowych mają też wartość użytkową i mogą zaspokajać potrzeby konsumpcyjne (np. nieruchomość mieszkalna).
2. **Inwestycje finansowe** – przedmiot inwestycji ma charakter niematerialny – jest to tzw. instrument finansowy; w tego typu inwestycjach korzyści pochodzą zarówno ze wzrostu wartości inwestycji, jak i z okresowych dochodów, jakie w czasie inwestowania może przynosić instrument finansowy.
3. **Inwestycje w kapitał ludzki** - to szczególny rodzaj inwestycji, zwłaszcza istotny w gospodarce nazywanej gospodarką wiedzy (opartą na wiedzy), w której dominującym zasobem staje się kapitał ludzki (kapitał wiedzy, umiejętności, kwalifikacji pracowników). Kapitał ludzki w najszerszym ujęciu traktowany jest jako zasób wiedzy, umiejętności, zdrowia i energii witalnej, zawarty w danym społeczeństwie/narodzie. Na jakość kapitału ludzkiego na poziomie „makro" wpływają działania/inwestycje, takie jak: kształcenie i doskonalenie zawodowe oraz doświadczenie zdobywane w czasie pracy; działanie w zakresie kształcenia ustawicznego osób dorosłych; usługi w zakresie ochrony zdrowia wpływające na długość życia, sprawność fizyczną i skłonność ludzi do intensywnego działania; odpowiedni czas wolny niezbędny do regeneracji zdolności do pracy; działalność gospodarstw domowych o charakterze ekonomicznym na rzecz kształtowania kapitału ludzkiego członków rodziny i społeczeństwa jako całości.

Szkolenie pracowników

Źródło: Tadas1980, licencja: CC BY-SA 3.0.

Inwestowanie ma na celu nie tylko osiągnięcie zysku, lecz też rozwój. Są to aktywne działania i starania mające na celu podniesienie naszych wartości i otwieranie nowych perspektyw.

Warto jednak podkreślić, że zyski związane są z przyszłością (która nie jest do końca znana), obarczone są ryzykiem, którego poziom jest zależny od skali i form przedsięwzięcia inwestycyjnego.

Jeśli chcesz wiedzieć więcej

Film zawiera wypowiedź Mirosława Szczepańskiego - wiceprezesa GPW w Polsce w latach 2014-2015 dotyczącą początków giełdy i giełdy w Polsce.

Film dostępny pod adresem /preview/resource/R13AvlfeC4AYR

Początki giełdy. Giełda w Polsce

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Nagranie video. Najpierw pojawia się plansza z tytułem „Początki giełdy. Giełda w Polsce". Następnie na ekranie pojawia się Mirosław Szczepański – wiceprezes Giełdy Papierów Wartościowych. Mężczyzna siedzi ubrany w ciemny garnitur, białą koszulę i krawat w paski. Tło pomieszczenia jest niewyraźne. Widać okno, kontury rośliny w doniczce. Film kończy się planszą z napisami: wystąpił Mirosław Szczepański, scenariusz i realizacja Contentplus.pl, na zlecenie Uniwersytetu Wrocławskiego, w ramach projektu "E-podręczniki do kształcenia ogólnego", grudzień 2014.

Rynek kapitałowy i giełdowy – czyli to, co inwestor zna od podstaw

Dążenie do pomnażania wartości oszczędności generuje popyt na usługi i produkty finansowe o charakterze oszczędnościowo-inwestycyjnym. Można lokować oszczędności w depozytowych produktach bankowych (np. lokatach, kontach oszczędnościowych). Jednak dla tych osób, które wybierają instrumenty inwestycyjne, jest **rynek kapitałowy**. Wszystko zależy od tego, jaki cel przyświeca inwestorowi.

Film zawiera wypowiedź Mirosława Szczepańskiego - wiceprezesa GPW w Polsce w latach 2014-2015 dotyczącą rynku kapitałowego.

Film dostępny pod adresem /preview/resource/R1PRZSwH23YtX

Rynek kapitałowy

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o.

Nagranie video. Najpierw pojawia się plansza z tytułem „Rynek kapitałowy". Następnie na ekranie pojawia się Mirosław Szczepański – wiceprezes Giełdy Papierów Wartościowych. Mężczyzna siedzi ubrany w ciemny garnitur, białą koszulę i krawat w paski. Tło pomieszczenia jest niewyraźne. Widać okno, kontury rośliny w doniczce. Film kończy się planszą z napisami: wystąpił Mirosław Szczepański, scenariusz i realizacja Contentplus.pl, na zlecenie Uniwersytetu Wrocławskiego, w ramach projektu "E-podręczniki do kształcenia ogólnego", grudzień 2014.

Podstawowe **cele inwestycji** mogą być następujące:

- zgromadzenie środków na zakup konsumpcyjny – określona jest docelowa wartość końcowa inwestycji, zazwyczaj równa przewidywanej cenie przedmiotu zakupu konsumpcyjnego;
- zwiększenie wielkości kapitału – czyli uzyskanie jak najwyższej wartości inwestycji na koniec okresu inwestowania;
- uzyskiwanie stałych dochodów – celem inwestycji jest uzyskiwanie regularnych, w przybliżeniu stałych, dochodów;
- bezpieczeństwo – czyli uniknięcie możliwej częściowej utraty kapitału;
- płynność – oznacza zapewnienie możliwości szybkiej zamiany instrumentu finansowego na gotówkę po oczekiwanej przez inwestora cenie.

Rynek kapitałowy jest częścią rynku finansowego.

Struktura rynku finansowego
Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Najczęściej mianem rynku kapitałowego zwykło się określać rynek kapitałów średnio- i długoterminowych przeznaczonych na finansowanie inwestycji. Podstawowym zadaniem i przedmiotem działalności rynku kapitałowego jest przetwarzanie kapitałów pieniężnych o charakterze oszczędności na kapitał trwały produkcyjny i nieprodukcyjny. Celem rynku kapitałowego jest umożliwienie pozyskiwania środków finansowych na zapewniającą dochody działalność inwestycyjną.

Na rynku kapitałowym, jak na każdym innym, występuje strona popytu i podaży.
Podaż na rynku kapitałowym stanowią zasoby finansowe:

- pochodzące z oszczędności gospodarstw domowych;
- pieniężne utworzone przez zyski przedsiębiorstw;
- przymusowe tworzone przez państwo za pomocą systemu podatkowego oraz długu publicznego;
- gromadzone przez banki i instytucje dokonujące długoterminowych lokat, tzw. instytucjonalnych inwestorów (towarzystwa ubezpieczeniowe, fundusze emerytalne, inwestycyjne i inne).

Popyt (zapotrzebowanie na środki) na rynku kapitałowym zgłaszają:

- przedsiębiorstwa - gdy ich własne fundusze nie wystarczają na finansowanie rozwoju;
- państwo i instytucje z nim związane;
- organy samorządowe;
- gospodarstwa domowe - poszukujące długoterminowych pożyczek hipotecznych na budownictwo mieszkaniowe.

Dobrze rozwinięty i działający rynek kapitałowy ma bardzo duże znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania gospodarki, sprzyja bowiem istnieniu takich korzystnych dla jej rozwoju zjawisk, jak:

- **alokacja kapitału** - przemieszczanie się kapitału między różnymi sektorami rynku finansowego i częściami gospodarki sprzyjające rozwojowi najbardziej dochodowych jej dziedzin;
- **mobilizacja kapitału** - dzięki istnieniu rynku kapitałowego następuje wzrost liczby potencjalnych uczestników finansowania zadań inwestycyjnych podmiotu gospodarczego, co daje większy i łatwiejszy dostęp do kapitału, umożliwia finansowanie bardzo dużych zadań inwestycyjnych i sprzyja rozłożeniu ryzyka inwestycyjnego związanego z działalnością tego podmiotu;
- **ocena kapitału** - sprzyja kierowaniu kapitałów do najefektywniejszych firm, jest jednocześnie oceną strategii ich rozwoju i sposobu zarządzania nimi;
- **transformacja kapitału** - przekształcenie niewykorzystanych środków finansowych (oszczędności) w środki finansujące rozwój.

Giełda papierów wartościowych

Film zawiera wypowiedź Mirosława Szczepańskiego - wiceprezesa GPW w Polsce w latach 2014-2015 dotyczącą tego, czym jest giełda.

Film dostępny pod adresem /preview/resource/R11F3Ljd0vSZn

Czym jest giełda?

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o.

Nagranie video. Najpierw pojawia się plansza z tytułem „Czym jest giełda?”. Następnie na ekranie pojawia się Mirosław Szczepański – wiceprezes Giełdy Papierów Wartościowych. Mężczyzna siedzi ubrany w ciemny garnitur, białą koszulę i krawat w paski. Tło pomieszczenia jest niewyraźne. Widać okno, kontury rośliny w doniczce. Film kończy się planszą z napisami: wystąpił Mirosław Szczepański, scenariusz i realizacja Contentplus.pl, na zlecenie Uniwersytetu Wrocławskiego, w ramach projektu "E-podręczniki do kształcenia ogólnego", grudzień 2014.

Jeśli chcesz wiedzieć więcej

“ Historia giełd

Podwaliny dzisiejszej giełdzie dały organizowane już w starożytnym Rzymie jarmarki. Handlarze rozpoczęli sprzedaż swoich towarów na odległość, co szybko zyskało wielu zwolenników. Zauważono, że transakcje nie muszą być zawierane przez właściciela i nabywcę towaru. Pojawili się więc pośrednicy, których działalność sprowadzała się do realizacji zleceń – opartej na zaufaniu umowy między nabywcą a pośrednikiem. Także na zaufaniu opierała się współpraca pośredników ze zbywcami towarów – coraz częściej sprzedaż odbywała się bowiem bez wcześniejszego oglądania konkretnego produktu. Za pierwszą giełdę z prawdziwego zdarzenia uważa się powstałą w XIV wieku giełdę zbożową w Antwerpii. Na gmachu tej giełdy umieszczono napis: *In usum negotiatorum cujuscunque nationis ac linguae* [czyt.: in usum negotiatorum kuszuskunkłe nationis aczi lingłae], tj. „Dla ludzi handlu wszystkich narodów i języków”. Wolny handel dzięki władzom tego miasta był możliwy nie tylko w czasie jarmarków, lecz także w inne dni. Inaczej przedstawia się historia giełdy pieniężnej, za której początek uważa się *collegia mercatorum* [czyt.: koledżia merkatorum], czyli zebrania ówczesnych bankierów załatwiających interesy i wymieniających się informacjami handlowymi. Na powstałych w XVI wieku giełdach pieniężnych handlowano wekslami, pośredniczono w pożyczkach oraz wymieniano pieniądze. Pojawiły się urzędowe notowania kursów giełdowych, tzw. ceduły. Giełda kapitałowa narodziła się dopiero w XIX wieku, kiedy rozkwitł kapitalizm.

W takich miastach jak Londyn i Nowy Jork powstały giełdy o globalnym dziś znaczeniu. Miały one bez wątpienia największy wpływ na kształtowanie giełd na świecie. W 1725 r. utworzono dwie giełdy: na Wall Street
[czyt.: łol strit], pośredniczącą w handlu tytoniem i niewolnikami, oraz na Broad Street [czyt.: brot strit], gdzie handlowano jajami i masłem. Ponad sto lat później, w 1851 r., nastąpiła pierwsza transakcja terminowa – zakupu dokonano w marcu, a dostawa nastąpiła w czerwcu.

Źródło: dostępny w internecie: http://prywatyzacja.polska.edu.pl/files/historia-gield.pdf [dostęp 15.06.2021].

Giełda współcześnie

Budynek Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie

Źródło: Beax, licencja: CC BY-SA 3.0.

Współczesne giełdy poddane są regulacji i kontroli ze strony państwa, które udziela koncesji na ich działanie i precyzuje sposoby ich nadzorowania. Statut i regulamin działania określają cel giełdy, prawa i obowiązki członków, organizacje władz, warunki i technikę zawierania transakcji, formy rozstrzygania sporów i reklamacji.

Ceny papierów wartościowych na giełdzie są wypadkową układu popytu i podaży tych papierów i określane są mianem **kursów**.

> **kurs giełdowy**

> cena, po której zawierane są transakcje giełdowe na danej sesji giełdowej papierów wartościowych, instrumentów finansowych lub aktywów, notowanych na tej giełdzie; kształtowanie się kursu giełdowego uzależnione jest od popytu i podaży na dany instrument lub dobro
> **kurs na giełdzie**
>
> wzrost cen ma miejsce wówczas, gdy kupujący przeważają nad sprzedającymi, spadek zaś gdy jest odwrotnie

Na giełdach stosowane są różne metody ustalania kursów akcji i cen obligacji. Kurs giełdowy określany jest na podstawie zleceń maklerskich przekazanych na giełdę.

W celu syntetycznego zobrazowania stanu rynku lub jego niektórych segmentów na giełdach konstruuje się specjalne wskaźniki – **indeksy giełdowe.**

> **indeks giełdowy**
>
> jest miarą statystyczną pokazującą, jak zmieniają się ceny grupy wyselekcjonowanych spółek w określonym czasie, oraz istotnie wpływającą na zachowanie się inwestorów giełdowych; obserwując zmiany wartości indeksu, można bez analizowania cen akcji poszczególnych spółek ocenić poziom zwrotu na rynku oraz określić kierunek ruchu cen; kiedy mówi się o hossie lub bessie na giełdzie, oznacza to zwykle długotrwały wzrost lub spadek głównego indeksu danej giełdy

Zasada ciągłości obliczania takich indeksów pozwala porównać efektywność inwestowania w papiery wartościowe z efektywnością rynku. Istnieje nawet powiedzenie: **giełda jest barometrem przyszłego stanu gospodarki.**

Byk i niedźwiedź - symbole giełdy

Źródło: Eva K., licencja: CC BY-SA 2.5.

> **Ciekawostka**

> Okres wzrostu cen akcji jest nazywany **hossą**, czyli rynkiem „byka”. Wzrosty nie odbywają się dzień w dzień. Czasem następują kilkudniowe czy nawet kilkutygodniowe okresy spadku cen w fazie hossy. Te okresy spadków nazywane są „korektą”. Po dłuższej hossie przychodzi najczęściej **bessa** - rynek „niedźwiedzia”. Oczywiście nie jest to pochylona w dół linia prosta. W okresie bessy zdarzają się też wzrosty. Wtedy nazywane są one „korektą” spadków. Jak widać, „korekta” może oznaczać krótkoterminowy spadek cen w okresie hossy i wzrost cen w okresie bessy.

Jak zostać inwestorem

Film zawiera wypowiedź Mirosława Szczepańskiego - wiceprezesa GPW w Polsce w latach 2014-2015 dotyczącą inwestowania na giełdzie.

Film dostępny pod adresem /preview/resource/R5SU25JRetqj6

Jak zostać inwestorem giełdowym?

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o.

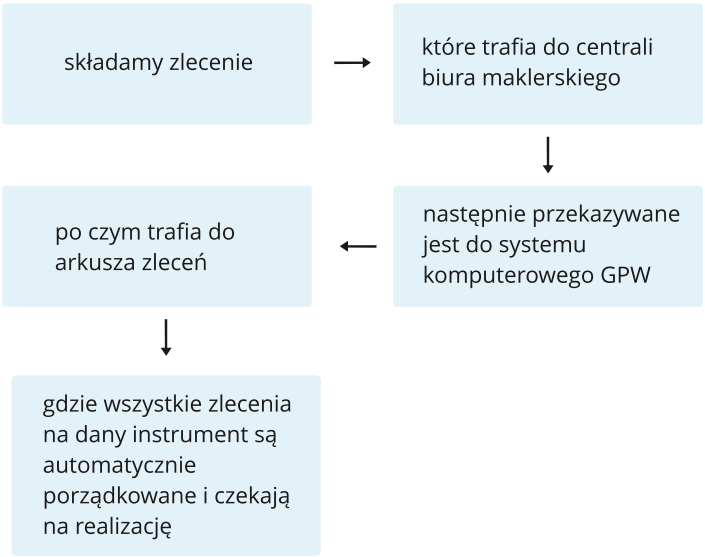
Nagranie video. Najpierw pojawia się plansza z tytułem „Jak zostać inwestorem giełdowym?”. Następnie na ekranie pojawia się Mirosław Szczepański – wiceprezes Giełdy Papierów Wartościowych. Mężczyzna siedzi ubrany w ciemny garnitur, białą koszulę i krawat w paski. Tło pomieszczenia jest niewyraźne. Widać okno, kontury rośliny w doniczce. Film kończy się planszą z napisami: wystąpił Mirosław Szczepański, scenariusz i realizacja Contentplus.pl, na zlecenie Uniwersytetu Wrocławskiego, w ramach projektu "E-podręczniki do kształcenia ogólnego", grudzień 2014.

Jak inwestować? Jak dochodzi do transakcji? Oto kilka zasad, które warto zastosować lub które obowiązują na rynku giełdowym.

Inwestor pragnący kupić akcje spółki X składa zlecenie kupna w swoim domu maklerskim. Pośrednictwo **maklerów** w transakcjach giełdowych jest obowiązkowe.

Najpierw należy otworzyć konto w biurze maklerskim. Następnie inwestor powinien określić cenę, po której chce nabyć akcje.

Zlecenie zakupu papieru wartościowego na Giełdzie Papierów Wartościowych (GPW)

Zlecenie zakupu papieru wartościowego na GPW

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

> **makler**
>
> osoba, która po zdaniu egzaminu została wpisana na listę maklerów, a następnie złożyła egzamin z zakresu znajomości przepisów obowiązujących na giełdzie oraz praktycznych umiejętności niezbędnych do wykonywania zadań maklera giełdowego przed komisją egzaminacyjną dla maklerów giełdowych
>
> **P. Sałek**

Prawdziwa twarz maklera

Makler to zawód zaufania społecznego. Ale nie jest on jasnowidzem! To specjalista od rynku kapitałowego, obdarzony zdolnościami analitycznymi, refleksem i odpornością na stres. Jego atutami są wiedza potwierdzona wymaganym egzaminem, znajomość rynku, doświadczenie i umiejętność wyciągania trafnych wniosków z ciągle zmieniającej się sytuacji rynkowej.

Źródło: dostępny w internecie: https://www.parkiet.com/Analizy-i-Prognozy/301209984-Prawdziwa-twarz-maklera.html [dostęp 24.06.2021].

Jednocześnie inwestorzy, którzy posiadają akcje spółki X i pragną się ich pozbyć, składają zlecenia sprzedaży. Zlecenia można składać przez aplikacje mobilne, laptop lub telefon. Zarówno zlecenia kupna, jak i sprzedaży pojawiają się na rynku i można „oglądać" je w programach przekazujących stan notowań. Gdy kupujący i sprzedający zgodzą się co do ceny, następuje transakcja.
Na podstawie transakcji na akcjach spółki X określana jest jej rynkowa wartość.

Wybór inwestora: w co i jak inwestować?

Dwa główne rodzaje papierów wartościowych, jak już była mowa, to akcje oraz obligacje. Należy podkreślić raz jeszcze, że współczesne giełdy kapitałowe opierają się na instrumentach zdematerializowanych, co oznacza, że stając się posiadaczem na przykład akcji, nie otrzymujemy jej „materialnie". Są one zapisem na rachunku papierów wartościowych w formie elektronicznej.

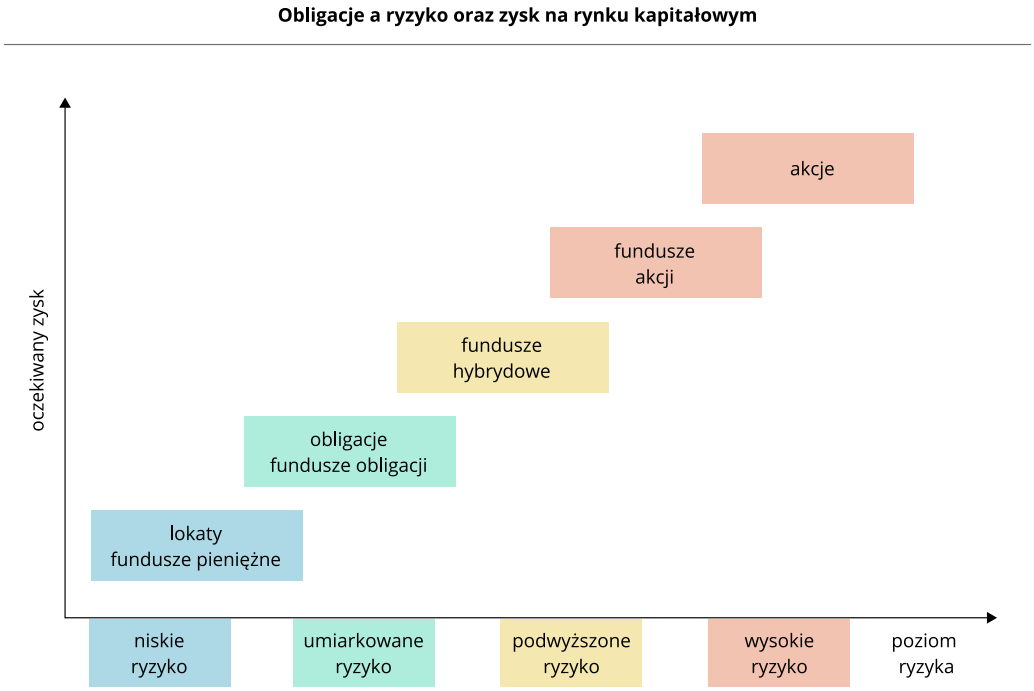
Akcja Banku Towarzystw Spółdzielczych z 1929 roku

Źródło: Julo, licencja: CC BY-SA 2.5.

> **akcja**
>
> jest dokumentem stwierdzającym udział w majątku spółki akcyjnej: oznacza to, że posiadacz akcji odpowiada za zobowiązania spółki do wysokości posiadanych akcji, ale i ma prawo do uczestnictwa w zarządzaniu spółką, podziale zysków (tzw. dywidendy) lub majątku w razie likwidacji oraz prawo poboru akcji nowych emisji
> **dywidenda**

> część zysku spółki wypłacana posiadaczom akcji; aby otrzymać dywidendę, najpierw walne zgromadzenie akcjonariuszy (WZA) musi uchwalić jej wypłatę oraz wielkość

Akcje są papierami wartościowymi o wysokim poziomie ryzyka.

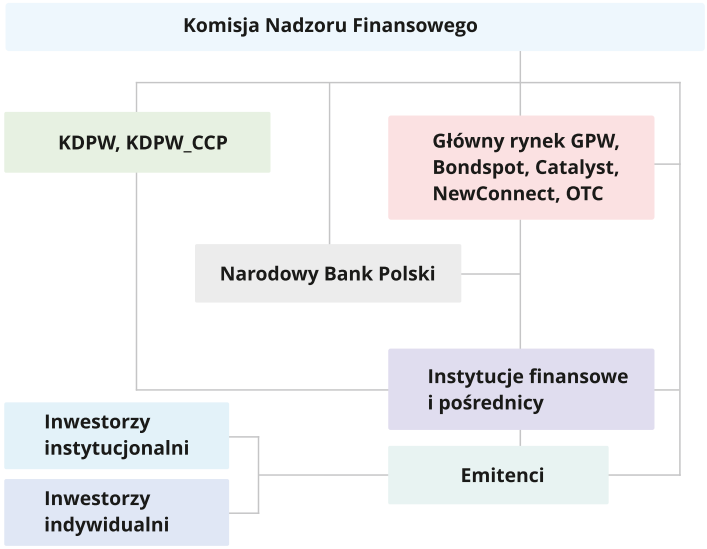
Akcje i obligacje

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

> **obligacje**
>
> papier wartościowy, który emitent wystawia na sprzedaż, w celu pozyskania określonych środków, w zamian staje się dłużnikiem właściciela obligacji (obligatariusza) i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia finansowego lub niepieniężnego

Rynek kapitałowy w Polsce

W Polsce rynek kapitałowy odbudowany został pod koniec XX wieku. Najważniejsze elementy tego rynku:

Struktura polskiego rynku kapitałowego
Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Giełda Papierów Wartościowych (GPW) - jest największą giełdą regionu Europy Środkowo-Wschodniej i organizuje obrót na jednym z najdynamiczniej rozwijających się rynków kapitałowych w Europie.

Jeśli chcesz wiedzieć więcej

Pierwsza giełda papierów wartościowych w Polsce otwarta została w Warszawie 12 maja 1817 r. Sesje odbywały się w godzinach 12.00-13.00. W XIX wieku przedmiotem handlu na giełdzie warszawskiej były przede wszystkim weksle i obligacje. Handel akcjami rozwinął się na szerszą skalę w drugiej połowie XIX wieku. Wprawdzie po roku 1945 podjęto próby reaktywowania działalności giełd w Polsce, jednak ich istnienie było nie do pogodzenia z narzuconym systemem gospodarki centralnie planowanej. We wrześniu 1989 r. nowy, niekomunistyczny rząd, rozpoczął program zmiany ustroju i odbudowy gospodarki rynkowej. Głównym motorem zmian strukturalnych była prywatyzacja i rozwój rynku kapitałowego.
W niecały miesiąc po uchwaleniu przez Sejm Prawa o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych, dnia 12 kwietnia 1991 r., Minister Przekształceń Własnościowych i Minister Finansów reprezentujący Skarb Państwa podpisali akt założycielski Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Cztery dni później, 16 kwietnia, odbyła się pierwsza sesja giełdowa z udziałem 7 domów maklerskich, na której notowano akcje 5 spółek. Wpłynęło wówczas 112 zleceń kupna i sprzedaży, a łączny obrót giełdy wyniósł 1990 zł (2 tys. dolarów amerykańskich).

Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych (KDPW) – jest centralną instytucją odpowiedzialną za prowadzenie i nadzorowanie systemu depozytowo-rozliczeniowego

w zakresie obrotu instrumentami finansowymi w Polsce. Polski centralny depozyt papierów wartościowych powstał w 1991 r. jako jeden z działów Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Wydzielenie tego działu ze struktur GPW nastąpiło 7 listopada 1994 r. i odtąd Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA funkcjonuje jako samodzielna, niezależna spółka akcyjna, której 1/3 akcji należy do Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Skarbu Państwa, 1/3 do GPW, a 1/3 do Narodowego Banku Polskiego.

Naczelną instytucją nadzorującą rynek kapitałowy jest **Komisja Nadzoru Finansowego (KNF).** Komisja sprawuje nadzór nad sektorem bankowym, rynkiem kapitałowym, ubezpieczeniowym, emerytalnym, instytucjami płatniczymi i biurami usług płatniczych, instytucjami pieniądza elektronicznego oraz sektorem kas spółdzielczych.

Podsumowanie

Warren Edward Buffett [czyt.: łoren edłord bafe] stwierdził: „Zasada nr 1: nigdy nie marnuj pieniędzy. Zasada nr 2: nigdy nie zapominaj o zasadzie nr 1". Dlatego, aby stać się inwestorem, nie wystarczą dobre chęci i pieniądze. Należy poznać podstawowe reguły rządzące rynkiem, któremu chcemy nasze pieniądze powierzyć.

Źródło: D. Kahneman, A. Tversky, *Prospect theory: An analysis of decisions under risk*, 1979.

Ćwiczenie 1

Wyjaśnij, na czym polega inwestowanie.

Ćwiczenie 2

Sformułuj definicję giełdy i podaj jej podstawowe elementy.

Ćwiczenie 3

Przedstaw, w jaki sposób inwestuje się na giełdzie.

Ćwiczenie 4

Wymień instytucje stojące na straży rynku kapitałowego w Polsce.

Ćwiczenie 5

Wybierz, które zwierzę z podanych jest symbolem dobrej koniunktury na giełdzie.

- lew
- foka
- niedźwiedź
- byk

ĆWICZENIE: Jednokrotny wybór

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 6

Określ ryzyko wymienionych rodzajów inwestycji – od najmniejszego do największego (inwestycje najmniej ryzykowne umieszczamy na górze).

obligacje i fundusze obligacji

fundusze hybrydowe

akcje

fundusze akcji

lokaty i fundusze pieniężne

ĆWICZENIE: Uporządkuj elementy

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Literatura

Miziołek T./ Trzebiński A.A., *Rynek funduszy inwestycyjnych w Polsce,* Difin, 2019.
Sławiński A./ Chmielewska A., *Zrozumieć rynki finansowe*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, 2017. Trela T., *Giełda. Początek,* Wydawnictwo Maklerska, 2021.

Przydatne linki

https://www.gov.pl/web/finanse

https://www.gpw.pl/

http://www.kdpw.pl/pl/Strony/Home.aspx